Otto Schneid
Papers

Rembrandt, Artist of the Jews

48

רמברנדט, צייר היהודים.

הנה לפניכם שלש תמונות מאת רמברנדט המתארות יהודים. הראשונה מתארת איש זקן, השניה ראשו של איש בן שלשים וחמש בערך, השלישית פועל יהודי.

אתם יודעים שגדול ההבדל בין האמן לצלם. הצלם מציג לפנינו את המציאות, את הממשות. זאת עושה בדרך כלל גם האמן, אולם אינו מסתפק להראות מה שיש, אלא הוא ממלא את תאוריו של האדם, של הטבע ושל כל-ההופעות בהבנתו וברגשותיו. ביצירת האמן בא איפוא לידי גלוי כל יחסו לדברים, ז.א. נראה בה, אם האמן אוהב את המתואר או אם הוא שונאהו, אם הוא מכבדו או בז לו.

בקשר עם זה תענין אתכם אישיות האמן שצייר את תמונות היהודים שלפניכם. רמברנדט היה הולנדי, בן גזע הגרמני, שבו שולטת היום תועבת-הפשיזם בצורתה המתועבת. אבל בשעה שהנאצים שונאים אותנו ורודפים אחרינו והשמידנו באמצעים האכזריים והמלוכלכים, התיחס ליהודים הגאון רמברנדט, האמן הגדול של העולם הגרמני, באופן הפוך. הוא לא צייר רק את שלשת היהודים שלפנינו, אלא דמויות יהודים אין מספר, ובכל חייו התבונן בהם. בכדי לחיות בתוכם לגמרי, קנה לו רמברנדט בית בגטו של אמסטרדם. שם היהודים היו מסביב לו, שם הלבישם בבגדי תפארת חגיגיים ושם היו לדוגמאות תמונותיו התנכיות. כי בהם ראה את יורשי התנ"ך ואת עדין החיים.

גם את העניים, את שכבות החברה הנמוכות אהב רמברנדט בלבו ובנפשו. בעיני הגאון גלה את היפי בפני הדלים, מצויה בכל הסובלים, כל המדכאים ובכל הגרושים. ברם, השכבה השולטת היתה בכל חייו זר ובלתי-מובן. ועתה ניתו לכל קרבניה כלה אהבתו האנושית ביחוד את היהודים.

ועתה נסתכל בשלש תמונותיו.

כמה עדינות ש[illegible] קוויו הרכים של הזקן המביט אלינו בעינים כ"כ עיפות.

התלמיד החכם הלזה מלא טוב והבנה הוא, ויודע את החיים, יסורים הכיר
ודרך אכזבות עבר. אולם בפנים האלה כתובות לא רק תולדותיו ביחוד
שלפנינו, אלא רב תולדותיו של עמו הנודד, רב אפיו ורב גורלו.

פני השני המאירים מתוך שער וזקן שחורים, כולם חסד וחמלה ואהבה,
המבט רק הוא וחולם. ועד לבנו נוגע שפר הנפש המדברת מתוך הראש
הנפלא. היהודי האציל הלזה הוא בעצמו סובל, אך לבו פונה לכל סובל שהוא. גם כן
תאר רמברנדט כי ראוי להלכד של עם ישראל.

אבל כוונתו היה להגשים ביצירותיו לא רק את היהודי המלומד, החולם
והגואל, אלא באמונה בהגשמת שלפנינו הוא לנו אותו בתור
פועל, בתור בעל המלאכה הפורה בכוחו ובגבורתו. בהראותו לנו את
כי פניו הרגישים והנמרצים את חלמו הרחב, מאמין לנו ידידנו
הגדול רמברנדט את ירושתם החיה של גבורינו הנודדים.